

А. А. Непомнящий

Кучук-Іоннесов Христофор Іванович

КУЧУК-ІОАННЕСОВ Христофор Іванович (Оганесян Хачатур-Кучук Оганесович; 05. 12. 1852, містечко Григоріополь Херсон. губ., нині Молдова – 1919) – історик. З походження вірменин. Член Таврій. ученої архів. комісії. Закін. гімназію (1872) та спец. класи Лазарев. інституту сх. мов (Москва, 1875), звідки був відряджений на факультет сх. мов С.-Петербур. університету (від 1880 на каф. вірм. мови проходив підготовку до магістер. іспиту). Згодом повернувся у Лазарев. інститут сх. мов, де викладав давню вірм. мову та літературу; водночас викладав вірм. мову в Практ. академії комерц. наук і наглядав за період. і книжк. вид. вірм. мовою в Моск. комітеті у справах друку. Від 1914 – у відставці. Досліджував вірм. епіграфіку і давні вірм. рукописи. Під час поїздок по укр., білорус. і молд. землях зібрав унікал. колекцію із понад 150-ти давніх вірм. написів, серед них найдавніші зі знайдених в Україні – аккерман. (967) і феодосій. (1047). Також встановив час і шляхи еміграції вірмен у різні регіони України. Значна частина праць залишилася неопублікованою.

Основні праці

Армянские надписи из Феодосии // Древности восточ.: Тр. Восточ. комиссии Моск. археол. об-ва. 1896. Т. 2, вып. 1; Краткий отчет о поездке в Юго-Западный край и в Крым // Древности: Тр. Моск. археол. об-ва. 1900. Т. 17; О результатах поездки в Крым летом 1896 г. // Там само. 1901. Т. 18; Старинные армянские надписи и старинные рукописи в пределах Юго-Западной Руси и в Крыму // Древности восточ.: Тр. Восточ. комиссии Моск. археол. об-ва. 1903. Т. 2, вып. 3; Армянская надпись из Карасубазара // Изв. Таврич. ученой архив. комиссии. Сф., 1910. № 44; Отчет о поездке в Феодосию летом 1909 г. // Древности: Тр. Моск. археол. об-ва. 1914. Т. 23, вып. 2; Григорий Нисский (331–394 гг.): Армянская рукопись VIII века из Одессы // Изв. Таврич. ученой архив. комиссии. 1916. № 53.

Рекомендована література

1. Непомнящий А. «Україніка» за кордоном: Документи фонду Х. Оганесяна у Центральному державному історичному архіві Республіки Вірменія // Студії з архів. справи та документознавства. К., 1997. Т. 2;

2. Його ж. Історичне кримознавство (кінець XVIII – початок XX століття): Біобібліогр. дослідж. Сф., 2003. ДА: Центр. истор. арх. Москвы. Ф. 213, оп. 2, д. 105;
3. Центр. гос. истор. арх. Респ. Армения. Ф. 40.

Бібліографічний опис:

Кучук-Іоннесов Христофор Іванович / А. А. Непомнящий // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-52492>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).